

Marcin Zawisliński

WAŻNE, ŻEBYŚMY W TYCH TRUDNYCH CZASACH BYLI RAZEM

23 września 2017 roku na Zamku Królewskim w Warszawie samorząd radców prawnych świętował 35-lecie swojego istnienia. Było wiele wspomnień, wzruszeń i anegdot. Nie zabrakło głosów niepokoju, co do przyszłego kształtu wymiaru sprawiedliwości w Polsce.

– Z olbrzymim entuzjazmem zaczęliśmy budować nasz samorząd w trudnych czasach, a kolejne lata to lata walki o nasze kompetencje. Chcę dzisiaj powiedzieć wam jedno słowo – dziękuję – podkreślił w swoim inauguracyjnym wystąpieniu **Maciej Bobrowicz**, prezes Krajowej Rady Radców Prawnych. Przypomniał, że od pierwszego Zjazdu Radców Prawnych minęło dokładnie 35 lat. Chcąc w skrócie podsumować ten czas Prezes wskazał na najważniejsze wydarzenia w dziejach liczącego już przeszło 40 tys. radców prawnych samorządu.

– Każdy z prezesów ma tu swoje ogromne zasługi. Każdy członek KRRP wniósł do tego sukcesu swój mały lub większy kamień. Dziś składam, na ręce obecnych tu prezesów naszego samorządu, serdeczne podziękowania im wszystkim.

Historia naszego samorządu to historia walki. Walki i wytrwałości. Walki o nowe kompetencje, ale też wytrwałości w obronie naszej niezależności. Mówiliśmy przez wszystkie te lata politykom nie, kiedy nie powiedzieć trzeba było. Wnosiliśmy też konstruktywny wkład w budowę wymiaru sprawiedliwości. Ważne słowo – niezależność łączy się z drugim słowem wolność. Na naszym niebieskim sztandarze mamy napisane: „WOLNOŚĆ POD OPIEKĄ PRAWA”. Wolność i niezależność to słowa, które będą nam wyznaczać drogę na przyszłość. Bo na togach nosimy kolor niebieski, a niebieski to kolor wolności. I tej wolności będziemy bronili i ta wolność będzie dla nas najważniejsza!

Następnie **Paweł Mucha**, minister w Kancelarii Prezydenta RP, odczytał list prezydenta RP Andrzeja Dudy, skierowany do uczestników uroczystości. Oprócz okolicznościowych życzeń i gratulacji głowa państwa zwróciła się w nim



Fot. Jacek Barcz

Maciej Bobrowicz

...na togach nosimy kolor niebieski, a niebieski to kolor wolności. I tej wolności będziemy bronili i ta wolność będzie dla nas najważniejsza!

do radców prawnych z zaproszeniem do udziału w ogólnonarodowej debacie nad założeniami nowej ustawy zasadniczej. „Przemiany geopolityczne, ewolucja Polski na przestrzeni minionych lat, aktywizacja społeczeństwa obywatelskiego oraz aspiracje Rzeczypospolitej jako suwerennego członka Unii Europejskiej o znacznym potencjale rozwojowym – wszystko to skłania nas do ponownego namysłu nad adekwatnością dotychczasowych mechanizmów prawno-ustrojowych do wyzwań obecnego

czasu” – czytamy we wspomnianym liście. Prace nad nową konstytucją mają – w myśl zamierzeń prezydenta RP – trwać przez cały 2018 rok. „Podczas przyszłorocznych obchodów stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości przypomniemy też historyczne zasługi patriotycznych środowisk prawniczych. Uczymy

ich starania o wolną Polskę oraz trud tworzenia jednego z najnowocześniejszych i najbardziej demokratycznych systemów prawnych w ówczesnej Europie” – zapowiedział prezydent RP.

Potem głos zabrała prof. **Małgorzata Gersdorf**. I prezes Sądu Najwyższego w swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie niezależności radców prawnych, która jest gwarancją ochrony praw i wolności obywateli i sprawowania przez nich wymiaru sprawiedliwości. – Po pierwsze oznacza to, że radca prawny musi być wolny od wszelkich wpływów, od wszelkich nacisków, nie tylko



Fot. Jacek Barcz

Paweł Mucha



Fot. Jacek Barcz

Małgorzata Gersdorf



Od lewej: Józef Zych, Jacek Żuławski, Andrzej Kalwas, Zenon Klatka, Dariusz Sałajewski, Maciej Bobrowicz; fot. Jacek Barcz

tych bezpośrednich ale także pośrednich, w jakiegokolwiek formie i z jakiegokolwiek powodu. I ta postawa połączyła radców prawnych, adwokatów i sędziów w walce o niezależność sądownictwa, za co Wam dzisiaj bardzo dziękuję – wyznała prof. Gersdorf. Przypomniała przy okazji, że jej droga zawodowa rozpoczęła się od wejścia do korporacji radcowskiej. – Egzamin radcowski wspominał strasznie, ale świetnie mnie przygotował do wykonywania tego zawodu – powiedziała z dumą I prezes Sądu Najwyższego. Na koniec swojego wystąpienia podzieliła się również kilkoma smutnymi uwagami na temat obecnej sytuacji w wymiarze sprawiedliwości w naszym kraju. Podkreśliła również, że lipcowe protesty przeciw tzw. reformie sądownictwa uświadomiły jej, że jako I prezes Sądu Najwyższego dodatkowo, poza swoimi obowiązkami, ma także obowiązek bronić wartości demokratycznego państwa prawa.

Niepokój w kwestii demokratycznej przyszłości wymiaru sprawiedliwości w naszym kraju wyrażali również goście z zagranicy. **Sara Chandler** prezes FBE oraz **Jose de Freitas**, wiceprezydent CCBE – Trzeba mieć świadomość, że zagrożenie dla niezależności sądownictwa w Polsce nie jest tylko wewnętrznym problemem Polski, ale ma również konsekwencje dla międzynarodowej społeczności prawniczej i negatywnie wpływa na stosowanie prawa europejskiego. (...) Jesteśmy świadomi, że zagrożenie to pozostaje poważne i powinniśmy zachować czujność – powiedział **Jose**



Fot. Jacek Barcz

Sara Chandler

de Freitas. Przy okazji warto przypomnieć, że prezydentem tej organizacji była w latach 2014–2015 mec. Maria Ślęzak z OIRP w Gdańsku.

Inny gość jubileuszowej uroczystości Rzecznik Praw Obywatelskich, dr **Adam Bodnar**, zauważył że radcowie prawni należą dziś do wąskiej elity zawodów zaufania publicznego. Zwrócił też uwagę na jedną aktywność Krajowej Rady Radców Prawnych szczególnie mu bliską. – Chodzi o działalność Komisji Praw Człowieka przy KRRP. Jest to dla mnie partner w codziennej współpracy, zarówno w zakresie ochrony praw człowieka w odniesieniu do ochrony praw i wolności naszych obywateli, jak również w przypadkach łamania praw człowieka w innych krajach. Musimy bronić prawa obywateli do sprawiedliwości, do niezależnych sądów i niezawisłych sędziów, do wiarygodnego Trybunału Konstytucyjnego, do uczciwie działającej prokuratury i sprawnie działającej policji – zaapelował Rzecznik Praw Obywatelskich.

Do wydarzeń sprzed przeszło trzech dekad odniósł się w swoim wystąpieniu również **Dariusz Zawistowski**, przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa, który – jak sam podkreślił – był naocznym świadkiem rozwoju samorządu



Jose de Freitas

Fot. Jacek Barcz



Adam Bodnar

Fot. Jacek Barcz



Fot. Jacek Barcz

radców prawnych, ponieważ ukończył studia prawnicze w 1982 roku. – *Ustawa z 6 lipca 1982 roku była dopiero pierwszym krokiem na drodze ustanowienia samorządu radców prawnych w takim kształcie, w jakim go widzimy obecnie. Jeżeli spojrzymy wstecz na te minione 35 lat, to uświadomimy sobie, jak ważny był to okres we współczesnej historii Polski,*

jakie zmiany nastąpiły w tym czasie w ustroju naszego państwa i w ustroju gospodarki – przypomniał mec. Dariusz Zawłostowski. Do historii zawodu radcy prawnego odniósł się, również nieobecny na Zamku Królewskim, marszałek Senatu Stanisław Karczewski. W liście adresowanym do uczestników spotkania na Zamku Królewskim napisał m.in.: Zawód ten ewoluował na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat. W czasach PRL-u radcy prawni obsługiwali tylko przedsiębiorstwa państwowe. Pod koniec lat 80. stanęli przed wyzwaniem przededefiniowania swojej roli w systemie prawno-społecznym kraju i rozszerzyli swoje kompetencje. Dziś mogą reprezentować obywateli na wakan-dzie sądowej również w sprawach karnych.

Na koniec pierwszej części obchodów 35-lecia samorządu

radców prawnych głos zabrał **Jacek Trela**, prezes Naczelnej Rady Adwokackiej. – *My się w różnych sprawach spieramy. Czasami odwracamy się do siebie bokiem, a nawet bywa że plecami. Klócimy się, ale kiedy przychodzi czas wyzwania, czas próby, wspieramy się wzajemnie i wspieramy otoczenie, w którym funkcjonujemy. Potrafimy wznieść się ponad różnice, których notabene jest między*



Fot. Jacek Barcz

Jacek Trela

nami coraz mniej – przyznał mec. Trela. I zaraz dodał: – Głosy o potrzebie połączenia naszych zawodów słysze ja i słyszy je prezes KRRP Maciej Bobrowicz. Niemniej jednak, jak to było też wyłożone w stanowisku pana prezydenta, będzie to ewentualnie nasza wspólna decyzja, decyzja naszych samorządów. Prezes NRA przypomniał też wspólne inicjatywy tj. działania na rzecz obrony ustawy o Sądzie Najwyższym oraz ustawy o KRS w obecnym kształcie. Z inicjatywy obu samorządów odbył się również Kongres Prawników Polskich w Katowicach. – Niezawetowana przez prezydenta RP ustawa o sądach powszechnych również narusza normy konstytucyjne – zaznaczył Jacek Trela. Zdradził również, że NRA i KRRP pracują nad wspólnym stanowiskiem w związku z próbami ograniczania tajemnicy doradców podatkowych oraz naciskami na ograniczanie tajemnicy zawodowej adwokatów. Odniósł się również do niebieskich tóg, jakie już od dwóch dekad noszą radcowie prawni. – Niebieski to kolor wolności, ale także kolor kreatywności, inspiracji i przyjaźni. I ja tej przyjaźni doznawałem i doznaję – podkreślił prezes NRA.

W drugiej części uroczystości swoimi refleksjami na temat wymiaru sprawiedliwości oraz wspomnieniami związanymi z jakże bogatą historią samorządu radcowskiego, podzielił

się prezesi KRRP. Jako pierwszy do mównicy podszedł **Józef Zych**. – *Udało nam się dlatego, że zmobilizowaliśmy niemal całe ówczesne środowisko radców prawnych. W tym momencie chciałbym oddać hołd tym wszystkim, którzy przyczynili się do powstania naszego samorządu, a już od nas odeszli – powiedział wyraźnie wzruszony. Jako poseł PSL oraz marszałek Sejmu uczestniczył w przygotowywaniu i uchwalaniu, tak ostro przez obecny rząd i prezydenta krytykowanej, konstytucji RP z 1997 roku. – Nad tą ustawą zasadniczą pracowaliśmy osiem lat i rozpatrywaliśmy siedem projektów Konstytucji. Prowadziliśmy szerokie konsultacje z różnymi środowiskami – mówił Józef Zych. Przypomniał również, że w tej sprawie aż 13 razy spotykał się z papieżem Janem Pawłem II, zyskując jego ostateczną aprobatę dla ww. aktu prawnego. – Konferencja Episkopatu Polski, której przewodził wówczas abp Józef Michalik, również zaakceptowała ostateczny projekt konstytucji. I wezwała do jego przyjęcia w referendum – dodał pierwszy prezes KRRP.*



Fot. Jacek Barcz

Józef Zych

Jego następcą, mec. **Jacek Żuławski** z Krakowa, w swo-



Fot. Jacek Barcz

Jacek Żuławski

im wystąpieniu skupił się na okolicznościach, w jakich doszło do powstania ustawy o wykonywaniu zawodu radcy prawnego. – *W niepowtarzalnej atmosferze wiary w możliwość zmiany istniejącego od dziesięcioleci narzuconego porządku prawnego w szeroko pojmowanym wymiarze sprawiedliwości, a porządku ekonomiczno-organizacyjnego – w ustroju gospodarczym (systemie nakazowo-rozdzielczym),*

pojawiła się wśród radców-adwokatów, obecnych na posiedzeniu w Grzegorzewicach, idea utworzenia struktury organizacyjnej, której celem byłoby określenie formalnych warunków istnienia własnego, odrębnego od Adwokatury i Komisji Arbitrażowych, samorządowego zawodu prawniczego, ze statusem prawnym, który byłby określony ustawą. – powiedział Jacek Żuławski i dodał: Bardzo uszczuplona, w stosunku do projektu poselskiego Ustawa o Radcach Prawnych została jednak uchwalona przez Sejm PRL dnia 6. lipca 1982 r. Ta „wojenna” data narodzin nie może jednakże rzucać cienia na nasz zawód, skoro jego „poczęcie” miało miejsce w chwalebny okresie Wielkiego Ruchu „Solidarności” i przy udziale jego członków.

– *To było i jest 35 lat walki o ustawę, o nasz samorząd i jego dobre imię, bo ta walka cały czas trwa – przyznał kolejny prezes KRRP Andrzej Kalwas. Jako były szef resortu sprawiedliwości przyznał również ze smutkiem, że do tej pory na oficjalnych uroczystościach*



Fot. Jacek Barcz

Andrzej Kalwas

samorządu radcowskiego nigdy nie zabrakło Ministra Sprawiedliwości albo jego reprezentanta, choćby dyrektora departamentu. – *Dziś nie ma go po raz pierwszy. I to jest dla niego wstyd, nie dla nas. I kiedyś będzie się z tego tłumaczył* – grzmiał mec. Kalwas.

Do obecnej sytuacji społeczno-politycznej w nieco humorystycznej formie odniósł się również mec. **Zenon Klatka**, prezes KRRP w latach 2004–2007: – *Jeśli się widzi to, co się widzi i jeśli się słyszy, to, co się słyszy, to nic innego się nie może wydarzyć.*

Z kolei **Dariusz Sałajewski**, prezes KRRP w latach 2013–2016, apelował do zebranych: – *Z całej historii samorządu radcowskiego powinniśmy wyciągnąć naukę na przyszłość i stale bronić naszych interesów.* Z tymi słowami znakomicie korespondowało wystąpienie obecnego prezesa Macieja Bobrowicza, który zachęcał do zajrzenia do Wirtualnego Muzeum KIRP. Na zakończenie całej uroczystości jubileuszowej wyznał ze smutkiem: –

Nie spodziewałem się, że pewnego niedzielnego popołudnia będę stał przed Sądem Najwyższym, a w mojej ręce będzie świeca. (...)

Żyjemy w bardzo trudnych czasach i nikt z nas nie wie, co nas czeka. Dlatego ważne jest to, żebyśmy w tych czasach byli razem.

»»»»

W ramach obchodów 35-lecia KRRP odznaczono również radców prawnych szczególnie zasłużonych na rzecz budowy i umacniania samorządu. Okolicznościowe medale otrzymali Prezesi Krajowej Rady Radców Prawnych: Józef Zych (prezes w latach 1983–1991), Jacek Żuławski (1991–1995), Andrzej Kalwas (1995–2004), Zenon Klatka (2004–2007), Maciej Bobrowicz (2007–2013 oraz od 2016 roku) i Dariusz Sałajewski (2013–2016).

Medalami odznaczeni zostali także Dziekani Rad Okręgowych Izb Radców Prawnych X kadencji: Andrzej Kaliński (OIRP w Białymstoku), Michał Rościszewski (OIRP w Bydgoszczy), Jerzy Mosek (OIRP w Gdańsku), Ryszard Ostrowski (OIRP w Katowicach), Helena Górniak (OIRP w Kielcach), Romuald Baranowicz (OIRP w Koszalinie), Marcin Sala-Szczypiński (OIRP w Krakowie), Arkadiusz Bereza (OIRP w Lublinie), Grzegorz Wyszogrodzki (OIRP w Łodzi), Katarzyna Skrodzka-Sadowska (OIRP w Olsztynie), Katarzyna Bisowska (OIRP w Opolu), Zbigniew Tur (OIRP w Poznaniu), Bartosz Opaliński (OIRP w Rzeszowie), Przemysław Mijał (OIRP w Szczecinie), Ryszard Wilmanowicz (OIRP w Toruniu), Sławomir Majka (OIRP w Wałbrzychu), Włodzimierz Chróścik (OIRP w Warszawie), Leszek Korczak (OIRP we Wrocławiu), Jowita Piłarska-Korczak (OIRP w Zielonej Górze). ◀

Fot. Jacek Barcz



Zenon Klatka

Fot. Jacek Barcz



Dariusz Sałajewski



Dziekani OIRP; fot. Jacek Barcz